

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 16. Mamaluci ab Neophytis fugantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

Dirempto primo prælio, hostes viam, quâ nostris incedendum erat, cuspidibus stravere, indubiè nocituris, nî dolum excubiæ eventilassent. Deinde ad alias insidias devoluti, comptam ornatamque mulierem, tanquam tubicinem emisere, le- nociniis exoraturam Neophytorum nostrorum primores, ut armis positis se Ma- malucis traderent. Sed explosæ etiam sunt muliebres insidiæ, non sine militari Neophytorum joco, hostibus ducem fœminam exprobrantium. Paulò antequàm hæc gererentur, Gabriël Chemombeus, præstigiator ille famosus, tractis secum aliquot Neophytis, ad Mamalucos transfugerat, optabatque novos Dominos in- signi facinore sibi devincire: in quam rem intentus, consciis hostibus, ausus est proditor, quasi facti penitens, ad nostros redire: sed eùm clam ad defectionem Neophytorum nostrorum primores sollicitaret, vincula induere jussus, iteratæ perfidiæ pœnas luit, & aliquando respuit. Eventilatis dolis, ad vim iterum hostes processere, ordinatisque copiis dextrum cornu Neophytorum, cui Nicolaus Nienguirus, bello & pace bonus, præerat, ferociter invasere: quibus facilè nostri poterant, adunatis viribus, resistere, nî novi hominis, in sinistro cornu copias ducentis, malevolentia intercessisset. Is Nienguiro, quòd se ad pellicem abigendam adegisset, offensus, cognito adversum cornu periclitari, auxilium, ut fertur, submittere renuit, cum hæc voce. *Videamus, inquit, num Nienguirus tam bonus sit Mamalucis resistere, quàm pellices abigere.* Quâ prodicione peractâ, Nienguirus viribus impar, paulatim retrocedens, victoriam latronibus concedere coactus est: & nostri, effusâ fugâ, non prius constiterè, quam Urvaicam transmitterent. Hostes Divi Nicolai oppido potiti, trans fluvium ire non ausi, in Caasapaminiensem agrum captivos abegere. Sic Piratinienfis colonia insigni templo, & Neophytorum numero conspicua, ubi hætenus aliquot capitum millia Societas ad Fidem reducerat, cis ipsum Urvaicam, paulò infra Divi Xaverii oppidum retracta, novas ædes templumque reædificare coacta est.

Gabriël Chemombeus transfuga.

Divi Nicolai oppidum describitur.

CAPUT XVI. Mamaluci ab Neophytis fugantur.

HIs peractis, Paranensium & Urvaicensium primores, junctis consiliis, & viribus, tantas, quantas hætenus nunquàm copias, ad ipsum Urvaicam contraxere, eo sine, ut aut prædam recuperarent, aut hostibus, si Urvaicam pervaderent, resisterent. Transmissò fluvio, ubi ad Piratinienfe desertum oppidum primæ cohortes pervenere, ipso templo litteras ab Mamalucis exaratas reperere, plenas virulentis in Socios nostros opprobriis. Quibus spretis Neophyti, cognito, hostes Brasiliam repetere, duplicatis itineribus, non ante quievè, quàm in eorum conspectum venirent. Primis diebus vario eventu præliatum est, sed semper majori hostium, quàm nostrorum damno. Mamaluci ad nostros terrendos, occisum in bello Neophytum brachiis truncum, patenti in loco suspendere. Nostri è contra Mamalucum eadem infamiâ affecere. Cujus in vestibis reperta scheda fuerat, his fermè verbis inscripta. *Qui me gestabis, nec ab hostibus occidetur, nec ab iudicibus ad mortem condemnabitur, nec in expiatus mori poteris; morientiq. aderit Regina Cælorum.* Sed ut fallentis dæmonis fœre promissâ, sic eventus ab authore non aberravit. In hoc rerum cardine mille & quingenti Neophyti, Petro Romero comitante, in auxilium adproperantes, tam hostium conatus infregere, quàm nostros animavere: qui ubi tantisper curavere corpora, tanto impetu, cum aliis Neophytis, in Mamalucos fugam respectantes inveci sunt, ut momento temporis magnum damnum intulerint; debellatumque fuisset, nî hostes munimentis expalatione ante factis se sepiissent. Unde eos Neophyti, subtractâ aliquamdiu commoditate, & novis sepimentis erectis, ad prælium eduxere: quod utrimque æquali vulneratorum occisorumque numero, sed majori nostrorum consternatione commissum est. His in rebus dum sunt, undecim Hispanorum, ducentis leucis è portu Boni-aëris à Prætoris missorum, adventu, hostes penitus animos despondere; nam ubi eorum operâ quater mille & quingenti Neophyti ordinatam in aciem explicati sunt, tantus horror latronibus incussus est, ut, desperatâ victoriâ, fugâque, ad infimas preces dilapsi, conditiones pacis sibi dari postulârint. Impetrato colloquio, Didacus Alfarus, asperis verbis castigatâ præteritâ crudelitate, ex præscripto Boni-

Hispanorum auxilia.

Et Hispanorum.

*Mamaluci
dimittuntur.*

*Sociorum la-
bores com-
mendantur.*

*Neophyti si-
delitas.*

**CAPUT
XVII.**
*Tapensis
Provinciae
transmigra-
tionis ini-
tium.*

*Decem oppi-
da Tapensa.*

*SS. Cosma
& Damiani
incola trans-
migrant.*

*Christophoro
Arenæ ad-
juvante.*

*Christophori
Arenæ la-
bores.*

aëris Episcopi, anathema in eos contorsit, iustosque jurare nec se, nec alios factionis suæ homines, ad Neophytorum oppida infestanda aliquando venturos, non sine Neophytorum indignatione, admittente totis viribus Hispano ductore, impunitos dimisit. Fugatis tantis hostibus, Didacus Alfarus latissimè excurrit in laudes Sociorum, diu noctuque pro incolumitate gregis sibi commissi cruentæ mortis periculo sese exponentium, vulneratorum animos & corpora curantium, cibos sibi & vestes pro nutriendis vestiendisque hominum miserrimis detrahentium. Quæ quisque sigillatim hac in re fecerit, ne singulos appellem, speramus pro dignitate scripta esse in libro vitæ. Dimissis copiis, aliæ Mamalucorum cohortes trans Igaïm destructorum oppidorum reliquias prædabundæ colligebant, imminebantque aliis coloniis, indubiè eorum furori obnoxii, nî Provincialis, recensens Tucumaniã adveniens, per Paranã & Urvaicã nova Neophytorum contrahere iussisset auxilia, quorum fortitudine repressis hostibus, utcumque Tapensis res restituta est. Juvit Neophytos Ethnici Casiquii fidelitas, qui à Mamalucis captus, ausus est pio dolo, quasi ad nostros seducendos pergere vellet, impetratã veniã, ad nos venire. Cujus indicio, Tupicorum cohors sub Duce Mamaluco oppressa est. Sed quamvis res sic sese haberet, satis apparebat Tapensia oppida, sexaginta circiter leucis ab Urvaicensibus sejuncta, libidini Mamalucorum patere, nî de efficaci remedio provideretur. Cui rei consultandæ Provincialis Sociorum conventum indixit: è quo consilio sic discessum, ut non ambigeretur, Tapenses omnes perituros, si suo loco remanerent.

TRANSMIGRATIONE sancitã, Didacus Boroa Provincialis votum vovit Domino, nihil eorum se omisurum, quæ ad transportandam gentem conducere existimaret: & Socii omnes in eandem remittenti, industriam, vires & consilium conferebant. Cùm verò de loco, quò tot oppida transveherentur, ageretur, visum est Patribus inter Urvaicã & Paranã situanda esse. Hi enim fluvii in eã parte, in quã pleræque Neophytorum coloniæ sitæ sunt, exiguo quatuordecim leucarum intervallo divaricantur, sperabantque Socii vicinitate, & tantis fluminibus, quasi ingentibus fossis nemoribusque intercepta oppida facilius ab latronum insultibus defendi posse. Porrò in Tapensi Provinciã, uti supra demonstratum est, Societas decem oppida fundaverat, è quibus, quatuor panè bello sublati, sex adhuc magna ex parte supererant, quæ simul transportare non erat facile, renitentibus Neophytorum Catechumenorumque quamplurimis, patrium solum, etiam cum libertatis amittendæ metu, certo longinquoque exilio præferentibus. Pedetentim tamen res difficillima ad exitum deducta est. Initium transmigrationis sumptum ab aliquot Sanctorum Cosmæ & Damiani colonorum centuriis, quos reluctantes impulit nuncium de vicinitate Mamalucorum, & autoritas Provincialis, Sociorumque, multis verbis demonstrantium, omnes indubiè perituros, nî sana & præsentia consilia capesserent. Injuncto itaque in patrias ædes igne, inflammatoque oppido, ne spes repetendæ patriæ aliquando revivisceret, comitantibus aliquot Sociis, hilariter viam occurrere. Sed in trajectu Tapensium montium, labore deterriti, plerique aliò dilapsi fuissent, nî egregia Christophori Arenæ industria intercessisset. Is faciliori semitã montes transmiserat, cùm cognovit Indos, quos ducebat, aliis tramitibus progressos, inter inaccessas saxorum asperitates hæsisse, obfirmato animo ultrã non progrediendi, & more Majorum in vicinis sylvis sementem faciendi; ad quos pergere ausus, panè animam exhalavit: nam identidem transvadandi erant umbilico tenus torrentes, & superandæ annosis arboribus spinetisque impeditissimæ rupium crepidines: accedebat tempesta pluviosa tonitruis fulgetrisque formidabilis; necnon solitudo inter passim occurrentiã ferarum spelæa horribilis; & super has res sollicitudo metusque amittendi gregis, urgente Christi caritate panè intolerabilis. Noctu suspenderat è duabus arboribus lectulum pensilem, ad aliquam quietem capiendam: sed ventus unam ex arboribus eradicatam, in ipsum deturbavit, indubiè periturum, nî, protegente Cælo, ictus cadentis arboris inter duos ramos hominem excepisset. Pauculi comites tot difficultatibus exacerbati,

Patrem,